

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
Кафедра «Психології, педагогіки та філософії»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи

В.В. Костін

2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Галузь знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 053 – «Психологія»

Освітній ступень «Бакалавр»

Факультет права, гуманітарних і соціальних наук

Робоча програма з дисципліни «Психологічна служба у закладах освіти» для студентів
зі спеціальності 053 «Психологія»

„30” 08, 2021 року - 14 с.

Розробники: канд. психол. наук, ст. викл. О. В. Давидова

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Психології, педагогіки та
філософії»

Протокол від. „30” 08 2021 року № 1

Завідувач кафедри Психології, педагогіки та філософії _____ Білоус Р. М.

„30” 08 2021 року

Схвалено методичною комісією вищого навчального закладу за спеціальністю 053 –
«Психологія»

Протокол від. „30” 08 2021 року № 1

„30” 08 2021 року Голова _____ Літвинцова О. В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 Соціально-поведінкові науки	Вибіркова
Модулів – 2	Спеціальність 053 «Психологія»	Рік підготовки
Змістових модулів – 2		3-й
Загальна кількість годин – 150		Семестр
		6-й
		Лекційні
		–
		Практичні
		50 год.
		Самостійна робота
		100 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних СРС - 4:16	Освітній ступінь бакалавр	Вид контролю: диф.залик

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологічна служба у закладах освіти» є набуття майбутніми практичними психологами знань щодо основних нормативних документів, які регламентують професійну діяльність, формування навичок планування та проведення дослідницької, корекційної, розвивальної та консультативної роботи; розвиток вмінь виконувати професійно-орієнтовані завдання.

Основне завдання вивчення дисципліни «Психологічна служба у закладах освіти» полягає в ознайомленні студентів із нормативно-правовою базою та видами діяльності практичних психологів у сфері освіти; з особливостями роботи та підготовкою практичного психолога до роботи в системі освіти; формуванні навичок проведення психодіагностичної, корекційної, розвивальної та консультаційної роботи з дітьми різних вікових груп та дорослими; опануванні навичок виконання професійно-орієнтованих завдань з психології.

Міждисциплінарні зв'язки: «Вікова та педагогічна психологія», «Психодіагностика», «Спецкурс з математичної статистики».

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати :

- етичні аспекти роботи практичних психологів;
- нормативно-правову базу діяльності практичних психологів в системі освіти;
- основні види діяльності та форми роботи практичних психологів;
- особливості проведення психодіагностичної, корекційної, розвивальної та консультаційної роботи з дітьми різних вікових груп та дорослими.

вміти:

- складати план роботи на рік та план роботи на місяць практичного психолога в закладах освіти;
- оформлювати основну документацію практичних психологів в системі освіти;
- виконувати професійно-орієнтовані завдання;
- проводити психодіагностичну, корекційну, розвивальну та консультаційну роботи з дітьми різних вікових груп та дорослими.

Програмні компетентності:

Загальні (ЗК)	ЗК 1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
	ЗК 2	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
	ЗК 3	Навички використання інформаційних і комунікативних технологій
	ЗК 4	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
	ЗК 5	Здатність бути критичним і самокритичним
	ЗК 7	Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців
	ЗК 8	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
	ЗК 9	Уміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми
	ЗК 10	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як член суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
	Фахові (ФК)	ФК 3
ФК 4		Розвинуте вміння організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)
ФК 5		Здатність застосовувати на практиці базові інструментальні цінності психології, розуміння соціальних і психологічних наслідків своєї професійної діяльності

	ФК 6	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту
	ФК 7	Розвинуті вміння організовувати і надавати психологічну допомогу особистості, що перебуває в кризових ситуаціях
	ФК 8	Здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики
	ФК 9	Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту
	ФК 10	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
	ФК 11	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
Програмні результати навчання		
ПРН 1		Визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати способи їх розв'язання
ПРН 2		Знати закономірності побудови та ефективного впровадження психологічних технологій згідно із запитом конкретного індивіда або групи
ПРН 3		Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань
ПРН 6		Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження
ПРН 8		Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців
ПРН 9		Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання
ПРН 10		Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника
ПРН 12		Складати та реалізовувати план консультативного урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій
ПРН 13		Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності
ПРН 14		Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості
ПРН 15		Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку
ПРН 16		Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога
ПРН 17		Демонструвати соціально відповідальну та свідомо слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності
ПРН 18		Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, установлювати ефективність власних дій

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин/5 кредитів ECTS для денної форми навчання. Із них 30 практичні/100 самостійна робота.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Нормативно-правова база діяльності психологічної служби в системі освіти

Тема 1 Практична робота 1 Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби (5 год.)

Мета: ознайомити студентів із історичними аспектами виникнення професії психолога.

Основні поняття: психологічні знання, психологічна служба в системі освіти, освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма, структура психологічної служби, рівні підготовки психологів.

Тема 2 Практична робота 2 Організація та планування роботи практичного психолога (5 год.)

Мета: ознайомити студентів з особливостями організації та планування роботи психолога.

Основні поняття: види діяльності практичного психолога, гра, діагностика, консультаційна бесіда, корекція, консиліум, психологічна служба в системі освіти, профілактика, прогностика, реабілітація, тренінг, урок психології.

Тема 3 Практична робота 3 Організація та форми роботи практичного психолога (5 год.)

Мета: ознайомити студентів з особливостями форм роботи практичного психолога.

Основні поняття: консультативно-методична допомога; просвітницько-пропагандистська робота; превентивне виховання; консультативна бесіда; консиліум; розвивальна гра / тренінг; різноманітні види ігрової психотерапії (казкотерапія, пісочна терапія)

Тема 4 Практична робота 4 Вимоги до психологічного кабінету дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи освіти (5 год.)

Мета: ознайомити студентів з особливостями та основними вимогами до психологічного кабінету практичного психолога.

Основні поняття: обліково-статистичні документи; матеріали для службового використання; робочий кабінет психолога; навчальний кабінет психолога.

Змістовний модуль 2.

Зміст роботи практичного психолога з дітьми різних вікових категорій

Тема 5-6 Практична робота 5-6 Особистість психолога як суб'єкта психологічної служби (10 год.)

Мета: ознайомити студентів з особливостями самоідентифікації психолога та його професійною позицією.

Основні поняття: професійна самоідентифікація; психограма професії; професійна позиція практичного психолога; соціальна компетентність; професійна майстерність; акмеологічні інваріанти.

Тема 7 Практична робота 7 Зміст роботи психолога з дітьми дошкільного віку (5 год.)

Мета: ознайомити студентів зі специфікою роботи практичного психолога з дошкільниками.

Основні поняття: адаптація, агресивність, афективна поведінка, впертість, вікові страхи, гіпоактивність, гіперактивність, критерії психічного розвитку, корекція афективної поведінки, нерівномірність психічного розвитку, психологічна готовність до шкільного навчання.

Тема 8-9 Практична робота 8-9 Особливості роботи психолога з молодшими школярами. Методи діагностики та правила оформлення результатів перевірки готовності до навчання у школі. напрямки роботи психолога по підготовці дитини до школи (10 год.)

Мета: ознайомити студентів зі специфікою роботи психолога з молодшими школярами.

Основні поняття: агресивність, гра, довільність поведінки, мотивація навчання, навчальна діяльність, соціально-психологічна адаптація, співробітництво, шкільна дезадаптація, шкільна тривожність, шкільний невроз, шкільні страхи.

Тема 10 Практична робота 10 Специфіка роботи психолога з підлітками та старшокласниками (5 год.)

Мета: ознайомити студентів зі специфікою роботи психолога з підлітками та старшокласниками.

Основні поняття: афект, асоціальна поведінка, емоційна автономія, комунікативні проблеми, нормативна емансипація, негативізм, неадекватний рівень домагань, особистісна тривожність, «підлітковий комплекс», поведінкова автономія, поведінкова емансипація, професійні інтереси, проблема самовизначення, соціально-психологічний тренінг, синдром дисморфобії, соціальна активність, шкільна дезадаптація, «Я-концепція».

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			Усього
		л	п	ср	
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1.					
Нормативно-правова база діяльності практичного психолога в закладах освіти					
Тема 1 Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби	15	-	5	10	15
Тема 2 Організація та планування роботи практичного психолога	15	-	5	10	15
Тема 3 Організація та форми роботи практичного психолога	15	-	5	10	15
Тема 4 Вимоги до психологічного кабінету дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи освіти	15	-	5	10	15
<i>Усього за змістовим модулем 1</i>	60	-	-	40	60
Змістовий модуль 2.					
Зміст роботи практичного психолога з дітьми різних вікових категорій					
Тема 5-6 Особистість психолога як суб'єкта психологічної служби	30	-	10	20	30
Тема 7 Зміст роботи психолога з дітьми дошкільного віку	15	-	5	10	15
Тема 8-9 Особливості роботи психолога з молодшими школярами. Методи діагностики та правила оформлення результатів перевірки готовності до навчання у школі. напрямки роботи психолога по підготовці дитини до школи	30	-	10	20	30
Тема 10 Специфіка роботи психолога з підлітками та старшокласниками	15	-	5	10	15
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	90	-	50	100	90
Усього годин	150		50	100	150

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
Нормативно-правова база діяльності практичного психолога в закладах освіти		
1	Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби	5
2	Організація та планування роботи практичного психолога	5
3	Організація та форми роботи практичного психолога	5
4	Вимоги до психологічного кабінету дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи освіти	5
Змістовий модуль 2.		
Зміст роботи практичного психолога з дітьми різних вікових категорій		
5-6	Особистість психолога як суб'єкта психологічної служби	10
7	Зміст роботи психолога з дітьми дошкільного віку	5
8-9	Особливості роботи психолога з молодшими школярами. Методи діагностики та правила оформлення результатів перевірки готовності до навчання у школі. напрямки роботи психолога по підготовці дитини до школи	10
10	Специфіка роботи психолога з підлітками та старшокласниками	5
Усього		50

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
Нормативно-правова база діяльності практичного психолога в закладах освіти		
1	Теоретичний аналіз проблеми організації психологічної служби	10
2	Організація та планування роботи практичного психолога	10
3	Організація та форми роботи практичного психолога	10

4	Вимоги до психологічного кабінету дошкільних, загальноосвітніх та інших навчальних закладів системи освіти	10
Змістовий модуль 2.		
Зміст роботи практичного психолога з дітьми різних вікових категорій		
5-6	Особистість психолога як суб'єкта психологічної служби	20
7	Зміст роботи психолога з дітьми дошкільного віку	10
8-9	Особливості роботи психолога з молодшими школярами. Методи діагностики та правила оформлення результатів перевірки готовності до навчання у школі. напрямки роботи психолога по підготовці дитини до школи	20
10	Специфіка роботи психолога з підлітками та старшокласниками	10
Усього		100

7. Методи навчання

Практичні заняття, самостійна робота

Методи контролю проблемного викладу: аналіз життєвих та виробничих ситуацій, написання рефератів, анування наукових джерел.

Частково-пошукові методи: евристичні бесіди

8. Методи контролю

Усі форми контролю включено до 100-бальної шкали оцінки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Вид занять	Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2	Сума
Практичні заняття в ауд	15 (5/3)	15 (5/3)	30
Виконання завдань для самостійної роботи	25 (5/5)	25 (5/5)	50
всього			80
залік			20
Усього			100

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік

10. Засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль (вправи, тести), модульний контроль

11. Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою (для екзаменів і заліків)

- максимальна кількість балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни, яка завершується заліком/екзаменом, становить за поточну успішність 80 балів, на заліку/екзамені – 20 балів;
- при оформленні документів за екзаменаційну сесію використовується таблиця відповідності оцінювання знань студентів за різними системами.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка/оцінка з диференційованого заліку		Залік
A	90 – 100	5	<i>Відмінно</i>	<i>Зараховано</i>
B	81-89	4	<i>Дуже добре</i>	
C	71-80		<i>Добре</i>	
D	61-70	3	<i>Задовільно</i>	
E	51-60		<i>Достатньо</i>	

12. Методичне забезпечення

Методичні вказівки щодо практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Психологічна служба у закладах освіти» для студентів денної форми навчання за спеціальністю 053 – «Психологія», освітній рівень – бакалавр, конспект лекцій.

Список літератури

1. Адаптація дітей до навчання у школі в діяльності психологічної служби: методичні рекомендації / за наук. ред. В. Г. Панка. Київ, 2013. 100 с.
2. Антонова Н. О., Рибачук Л. І. Психологічна зрілість як основа готовності до професійної діяльності психолога. Проблеми сучасної психології: зб. наук. праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івіана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. Вип.7. С. 29–70.

3. Байер О. М. Психічна саморегуляція старших дошкільників (психолого-педагогічні умови розвитку). *Практична психологія і соціальна робота*. 2004. № 7. С. 70–73.
4. Бастун Н. Індивідуальний підхід до учнів з високою тривожністю. *Психолог*. 2003. № 33. С. 18–19.
5. Боговарова О. Психологічна готовність дитини до навчання в школі. *Психолог*. 2003. № 29. С. 80.
6. Гільбух Ю. З., Коробко С. Л., Кондратенко Л. О. Визначення психологічної готовності дитини до шкільного навчання. *Початкова школа*. 1988. № 7. С. 5–18.
7. Городнова Н. М. Положення про кабінет практичного психолога в закладах освіти. *Практична психологія і соціальна робота*. 2001. № 1. С. 27.
8. Дитячі страхи. Діагностика та корекція / за ред. Л. Райчук. К.: Редакції загально педагогічних газет, 2014. 120 с.
9. Дідик Н. М. Результати емпіричного дослідження професійно значущих характеристик особистісної зрілості майбутніх психологів. *Практична психологія та соціальна робота*. 2014. № 4. С. 12–19.
10. Діяльність психолого-медико-педагогічних консультацій в умовах інтеграції дітей з особливими освітніми потребами / А. Г. Обухівська, Т. Д. Ілляшенко, Т. В. Жук. К.: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 140 с.
11. Дмитренко А. К. Мотиваційні та світоглядні аспекти вибору професії психолога. *Практична психологія і соціальна робота*. 2002. № 4. С. 31–33.
12. Дуткевич Т. В., Савицька О. В. Практична психологія: вступ у спеціальність. К.: Центр учбової літератури, 2007. С. 42–47, 48–50.
13. Загурська І. С. Методологічні проблеми дослідження адаптації першокласників до шкільного навчання. *Актуальні проблеми психології*: зб. наук. пр. Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. К.: Фенікс, 2011. Т. XII. Психологія творчості. Вип. 13. С. 150–157.
14. Занюк С. С. Психологія мотивації та емоцій: навч. посіб. Луцьк: Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1997. 180 с.
15. Коломінський Н. Л. Методологічні засади професійної підготовки практичного психолога. *Практична психологія і соціальна робота*. 2003. № 4. С. 12–13.
16. Леонгард К. Акцентуированные личности / Карл Леонгард. К.: Вища школа, 1981. 392 с.
17. Овчарова Р. В. Практическая психология в начальной школе. М.: Сфера, 2001. С. 7–30.

18. Овчарова Р. В. Практическая психология образования. М.: Академия, 2003. 448 с.
 19. Осипова А. А. Общая психокоррекция. М.: ТЦ Сфера, 2002. 400 с.
 20. Панок В. Г. Психологічна служба. Кам'янець-Подільський : Друкарня Рута, 2013. 328 с.
 21. Панок В. Г. Українська практична психологія: визначення, структура і завдання *Практична психологія і соціальна робота*. 1998. № 1. С. 5–8.
 22. Приходько Ю. О. Практична психологія: Введення у професію. К.: Каравела, 2012. 248 с.
 23. Прихожан А. М. Психология тревожности: дошкольный и школьный возраст. СПб.: Питер, 2009. 192 с.
 24. Психотерапия детей и подростков / под ред. Ф. Кендалла. СПб.: Питер, 2002. 432 с.
 25. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / укладач І. С. Загурська. Житомир, 2010. 85 с.
 26. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми у конфліктний та постконфліктний період / авт. кол.: Н. П. Бочкор, Є. В. Дубровська, О. В. Залеська та ін. К.: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2014. 84 с.
 27. Шнейдер Л. Б. Психология семейных отношений. Курс лекций .М.: Апрель-Пресс, 2000. 512 с.
- Допоміжна:**
28. Збірник програм факультативних курсів, курсів за вибором та спецкурсів для застосування в роботі працівниками психологічної служби загальноосвітніх навчальних закладів / за наук. ред. В. Г. Панка. К.: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013.
 29. Інноваційні моделі підвищення кваліфікації працівників психологічної служби і консультантів ПМПК / авт. кол. за ред. Панка В. Г. Київ, Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013.
 30. Калька Н., Макаренко С. Рекомендації батькам щодо готовності шестирічок до школи. *Психолог*. 2002. № 41. С. 28–30.
 31. Карпенко Н. Профілактика дитячих страхів. *Дошкільне виховання*. 2003. № 9. С. 14–15.
 32. Киселева М. В. Арттерапия в работе с детьми: Руководство для детских психологов, педагогов, врачей и специалистов, работающих с детьми. СПб.: Речь, 2007. 160 с.
 33. Корекційна робота психолога / упоряд. О. Главник. К.: Шкільний світ, 2002. 112 с.

34. Корнієнко І. О. Професійні орієнтації в системі життєвих стратегій старшокласника. *Практична психологія і соціальна робота*. 2000. № 5. С. 35–38.
35. Лаврентьева Г. Готовність дитини до школи: складові успішності навчання та виховання. *Практична психологія і соціальна робота*. 2000. № 9. С. 3–5.
36. Лєскова-Савицька А. Проблеми дезадаптації першокласників. *Психолог*. 2003. № 29-32. С. 30–47.
37. Литвенко І. С. Розвиток словникового запасу дітей молодшого і середнього дошкільного віку. *Практична психологія і соціальна робота*. 2002. № 1. С. 28–33.
38. Лусканова Н. Г. Методы исследования детей с трудностями в обучении М.: Просвещение, 1993. 156 с.
39. Максименко С. Д., Ільїна Т. Д. До проблеми розробки освітньо-кваліфікаційної характеристики сучасного психолога. *Психологія і соціальна робота*. 1999. № 1. С. 2–6.
40. Максимова Н. Ю. Підліток і наркотики. Причини адитивної поведінки неповнолітніх. *Практична психологія і соціальна робота*. 1999. № 7. С. 18–22.
41. Матвійчук В. Є. Програма розвитку емоційно-особистісної сфери. *Психологія і соціальна робота*. 2003. № 2-3. С. 41–57.
42. Маценко В. Девіантна поведінка особистості. *Психолог*. 2003. № 28. С. 14–19.
43. Мельник Ю. Б. Формування культури здоров'я учнів як важлива складова роботи практичного психолога. *Практична психологія і соціальна робота*. 2003. № 2-3. С. 126–132.
44. Мізерна О. О. Корекційна тренінгова програма «Самовдосконалення» для подолання агресивних проявів серед підлітків. *Практична психологія і соціальна робота*. 2003 № 4. С. 37–43.
45. Обухівська А. Г., Ілляшенко Т. Д., Андрусішина Л. Є. Методичні рекомендації з окремих аспектів діяльності практичних психологів і консультантів ПМПК. Київ: Український НМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2013. 56 с.
46. Павлик Н. В. Гармонізація характеру старшокласників. К.: Ред.загально-педагогічних газет, 2014. 128 с.
47. Панченко С. Проективная методика «Школа зверей». *Школьный психолог*. 2000. № 12. С. 12–15.
48. Подмазін С., Сироватко О. Реабілітаційна функція соціально-психологічної служби. *Психолог*. 2002. № 8. С. 5–8.
49. Поліщук В. М. Психологічна готовність вчителя до праці в школі. *Практична психологія і соціальна робота*. 2001. № 2. С. 8–10.

50. Попова О. Б. Фесун С.Є. Підлітковий суїцид. Види профілактики. К.: Редакції загально педагогічних газет, 2014. 104 с.
51. Практикум з психодіагностики / укладачі: Музика О. О., Остринська В. М., Остринський В. В. Житомирський державний педагогічний інститут ім. І. Я. Франка, 1999. 167 с.
52. Робота психолога та соціального педагога в закладах освіти. Збірник нормативних документів / укладач І. С. Загурська. Житомир, 2010. 85 с.
53. Чирков В., Соколова О., Сорокіна О. Методика «Експертна оцінка адаптованості дитини до школи». *Психолог*. 2003. № 29-32. С. 25–29.

Електронні ресурси:

54. Закон України «Про освіту» (зі змінами внесеними Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 № 2657-VIII).
55. Етичний кодекс психолога.
56. Наказ МОН України від 20.04.2001 № 330 «Про затвердження Положення про експертизу психологічного та соціологічного інструментарію».
57. Наказ МОН України від 22.05.2018 № 509 «Про затвердження Положення про психологічну службу».
58. Наказ МОН України від 07.12.2017 № 2229 «Про запобігання та протидію домашньому насильству».
59. Наказ МОН України від 20.08.2018 № 923 «Методичні рекомендації щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу».
60. Лист МОН України від 27.11.2000 №109 «Про тривалість робочого тижня практичного психолога (СП)».
61. Лист МОН України від 20.04.2001 №330 «Про затвердження положення про експертизу психологічного та соціального інструментарію».
62. Лист МОН України від 04.07.2012 №1/9-488 «Щодо організації та проведення «години психолога» у ЗНЗ».
63. Лист МОН України від 11.03.2014 № 1/9-135 «Про надання психологічної допомоги учасникам НВП».
64. Лист МОН України від 28.03.2014 № 1/9-179 «Щодо профілактики суїцидальних тенденцій серед учнів».
65. Листа МОН України від 28.10.2014 №1/9-557 «Методичні рекомендації щодо взаємодії педагогічних працівників у навчальних закладах та взаємодії з іншими органами і службами щодо захисту прав дітей».

66. Лист МОН України від 28.03.2014 № 1/9 – 179 «Щодо профілактики суїцидальних тенденцій серед учнів».
67. Лист МОН України від 07.08.2015 №2/3-14-1572-15 «Щодо профілактики учинення дітьми навмисних само ушкоджень».
68. Лист МОН України від 30.08.2018 № 1/9-515 «Щодо впровадження Положення про психологічну службу в системі освіти».
69. Лист МОН України від 05.09.2018 № 1/9 -529 «Про документацію працівників психологічної служби у системі освіти України».
70. Лист МОН України від 18.05.2018 №1/11-5480 «Про методичні рекомендації щодо запобігання та протидію насильству».
71. Лист МОН України від 30.10.2018 № 1/9 - 656 «Про перелік діагностичних методик щодо виявлення та протидію домашньому насильству відносно до дітей».
72. Лист МОН України від 29.12.2018 №1/9 – 780 «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання домашньому насильству та булінгу».
73. Лист МОН України від 16.01.2018 № 1/9-31 «Щодо запобігання поширенню наркоманії, тютюнокуріння та вживання алкогольних напоїв серед дітей, учнівської та студентської молоді».
74. Листа МОН України від 24.07.2019 №1/9-477 «Про типову документацію працівників психологічної служби у системі освіти України».
75. Лист ІМЗО від 27.07.2020 № 20 1/10-1495 «Про пріоритетні напрями роботи психологічної служби у системі освіти на 2020/2021 навчальний рік».